

Seat No. : _____

JG-120

June-2022

M.A., Sem.-II

409 : Psychology
(Child Development)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

વિભાગ – I

નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના જવાબ લખો :

1. ભાષાનો અર્થ સમજાવી, બાળકના ભાષા વિકાસની વિવિધ અવસ્થાઓ સમજાવો. 14
2. ભાષાના સામાજિક ઉપયોગનો વિકાસ સમજાવો. 14
3. બાળકની આવેગિક અભિવ્યક્તિનો વિકાસ જણાવો. 14
4. બીજા પ્રત્યેના આવેગોને સમજવા અને પ્રતિભાવ આપવા એટલે શું ? જણાવો. 14
5. સ્વનો ઉદ્ભવ અને સ્વ-ખ્યાલનો વિકાસ કેવી રીતે થાય છે તે સમજાવો. 14
6. સ્વ-ગૌરવ વિશે વિસ્તારથી સમજાવો. 14
7. કુટુંબમાં સમાજીકરણની પ્રક્રિયા સમજાવી, બાળ-ઉછેરની વિવિધ પદ્ધતિઓ જણાવો. 14
8. કુટુંબ એટલે શું ? સામાજિક તંત્ર તરીકે કુટુંબને વર્ણવો. 14

વિભાગ – II

9. નીચેના વિધાનો માટે યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો (કોઈપણ આઠ) : 8
(1) ભાષાના અંગભૂત તત્ત્વો _____ છે.
(a) બે (b) ત્રણ (c) ચાર (d) પાંચ
(2) બહેરા બાળકો _____ બબડાટ (વાતચીત) કરે છે.
(a) હાથ વડે (b) હોઠ વડે
(c) બબડાટ કરતા નથી (d) પગ વડે
(3) ભાષા વિકાસમાં _____ ભિન્નતા જોવા મળે છે.
(a) સામાજિક (b) સાંસ્કૃતિક (c) વ્યક્તિગત (d) બધાજ

- (4) ભાષાના વ્યાકરણનું જ્ઞાન બાળકને _____ મળે છે.
 (a) જન્મથી (b) પરિવારના સભ્યો દ્વારા
 (c) પ્રયત્ન અને ભૂલથી (d) (b) અને (c) બંને
- (5) ભાષાના વિકાસમાં બાળક શબ્દથી _____ તરફ ગતિ કરે છે.
 (a) અવાજ (b) સંકુલ વાક્ય (c) વાક્ય (d) (b) અને (c) બંને
- (6) સુખ, આશ્ચર્ય, ભય, ગુસ્સો વગેરે સમસ્ત માનવજાતના સાર્વત્રિક _____ છે.
 (a) આવેગો (b) પ્રેરણાઓ (c) વિશેષતાઓ (d) અવગુણો
- (7) પોતાના વિશેનો મૂલ્ય નિર્ણય એટલે શું ?
 (a) આવેગ (b) પ્રેરણા (c) સ્વ-વિકાસ (d) સ્વ-ગૌરવ
- (8) ભારતીય બાળકો ચોર, બાવો, પોલીસ, ડોક્ટર વગેરેથી વિશેષ ડરે છે, એવો અભ્યાસ _____ એ કર્યો.
 (a) થોમસ અને ચેસે (b) ઉષારાણી અને રાજ્યલક્ષ્મી
 (c) પીયાજે (d) આમાંથી એકપણ નહિ
- (9) _____ એટલે સમગ્ર ચેતાતંત્રની આત્યંતિક ક્ષુબ્ધાવસ્થા.
 (a) આવેગ (b) પ્રેરણા (c) વિચાર (d) તર્ક
- (10) પોતાની જાતને શારીરિક રીતે અદ્વિતીય ગણવી એટલે શું ?
 (a) સ્વ-માન્યતા (b) સ્વ-ખ્યાલ (c) સ્વ-વિકાસ (d) આમાંથી એકપણ નહિ
- (11) ‘હું હંમેશા વિજેતા થાઉં છું’ આ ખ્યાલને _____ કહેવાય.
 (a) આવેગ (b) પ્રેરણા (c) સ્વ-વિકાસ (d) સ્વ-ગૌરવ
- (12) ચિકિત્સા મુલાકાતની પદ્ધતિ _____ દ્વારા વિકસાવવામાં આવી.
 (a) થોમસ અને ચેસે (b) ઉષારાણી અને રાજ્યલક્ષ્મી
 (c) જેમ્સ મર્સિયા (d) જ્યોર્જ હર્બર્ટ મીડ
- (13) નીચેનામાંથી _____ એ મૈત્રીનું લક્ષણ નથી.
 (a) સ્થિરતા (b) સાદૃશ્ય (c) આંતરક્રિયા (d) સ્વ-ખ્યાલ
- (14) કુટુંબમાં કૌટુંબિક સભ્યો વચ્ચે _____ થાય છે.
 (a) સંવેદન (b) પ્રત્યક્ષીકરણ (c) આંતરક્રિયા (d) આમાંથી એકપણ નહિ
- (15) _____ બાળ ઉછેરની પદ્ધતિમાં નિમ્ન કક્ષાની સ્વીકૃતિ અને સામેલગીરી હોય છે.
 (a) છૂટછાટવાળી (b) એકલથ્યુ (c) લોકશાહી (d) સામેલગીરી હીન
- (16) _____ એ કુટુંબનો પ્રકાર નથી.
 (a) સરમુખત્યાર શાહી (b) આપખુદ શાહી (c) લોકશાહી (d) સ્વ-ખ્યાલ

Seat No. : _____

JG-120

June-2022

M.A., Sem.-II

**409 : Psychology
(Child Development)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

PART – I

Answer any **three** of following questions :

1. Explain the meaning of language and explain the various stages of language development of the child. **14**
2. Explain the development of social use of language. **14**
3. Describe the development of emotional expression of a child. **14**
4. Explain the task of understanding and responding to the emotions of others. **14**
5. Describe the emergence of self and the development of self-concept. **14**
6. Explain self-esteem in detail. **14**
7. Explain the process of socialization within the family and explain the different methods of child nurture. **14**
8. What is a family ? Describe the family as a social system. **14**

PART – II

9. Select the appropriate option for the following statements (any **eight**) : **8**
 - (1) The personal elements of a language are _____.
 - (a) two
 - (b) three
 - (c) four
 - (d) five
 - (2) Deaf children communicate _____.
 - (a) with hands
 - (b) with lips
 - (c) not talking
 - (d) with feet
 - (3) There is _____ variations in language development.
 - (a) social
 - (b) cultural
 - (c) individual
 - (d) All

- (4) The child gains knowledge of the grammar of the language _____.
 (a) by birth (b) by family members
 (c) by effort and error (d) Both (b) and (c)
- (5) In the development of language, the child moves from word to _____.
 (a) sound (b) complex sentence
 (c) sentence (d) both (b) and (c)
- (6) Happiness, wonder, fear, anger, etc. are the universal _____ of all mankind.
 (a) emotions (b) motivations
 (c) attributes (d) disadvantages
- (7) Value decision about oneself is _____.
 (a) emotion (b) motivation
 (c) self-development (d) self-esteem
- (8) A study that Indian children are particularly scared of thieves, policemen, bearded men, doctors, etc. is done by _____.
 (a) Thomas and Chase (b) Usharani and Rajyalakshmi
 (c) Piaget (d) None of these
- (9) The _____ means hyper activity of the entire nervous system.
 (a) Emotion (b) Motivation
 (c) Thought (d) Logic
- (10) _____ means to be physically unique.
 (a) Self-belief (b) Self-concept
 (c) Self-development (d) None of these
- (11) 'I am always the winner.' This concept is called _____.
 (a) Emotion (b) Motivation
 (c) Self-development (d) Self-esteem
- (12) The method of clinical visit was developed by _____.
 (a) Thomas and Chase (b) Usharani and Rajyalakshmi
 (c) James Murcia (d) George Herbert Mead
- (13) The following is not a friendly feature.
 (a) stability (b) analogy
 (c) interaction (d) self-concept
- (14) _____ occurs among family members in the family.
 (a) Sensation (b) Realization
 (c) Interaction (d) None of these
- (15) _____ child rearing practices have a low level of acceptance and involvement.
 (a) Discounted (b) Solidarity
 (c) Democracy (d) Non Involvement.
- (16) _____ is not a type of family.
 (a) Autocracy (b) Arbitrarily
 (c) Democracy (d) Self-concept